

جدال مرگ و زندگی در زاگرس

عکاس: احمد طوسی - بشار

سبیل اصلی فعالیت کجاست؛ حاکمیت یا مردم؟

آیا هه‌موو مروّقه‌کان نه‌توانن ژینگه‌پاریز بن؟

مرگ سرمایه‌های اجتماعی موفقیت نیست

حکایت حزین خون و آتش در زاگرس

آن‌ها سوختند تا زاگرس نسوزد

پاوه در سوگ بهترین فرزندانش

آیا هه‌موو مروّقه‌کان نه‌توانن ژینگه‌پاریز بن؟

له‌خلاق و خوڤوازانه نه‌زانن که جینه‌چن‌کردنی به باش و جینه‌چنه‌ن‌کردنیشی به خراب نا‌زانن. به‌لام له راستیدا چ شتیک نه‌پهته هوئی نه‌وی که که‌ساتیک و‌وکو کاک موختار خه‌دنانی و کاک پاسین کهریمی و کاک بیلاا نه‌مینی یان که‌سان‌تر و‌ککو کاک ش‌ریف با‌جور بؤ پاراستنی ژینگه پزگار‌کردنی ژانی دارستان و ناله‌له‌کانی بتوانن له ژانی خویشان بگره‌زبن و ژانی خویشان بگنه‌قوربان. چ هه‌ستیکی خیر‌خوازانی نه‌هونده قول له‌و نیشان‌هانا هه‌یه که له خه‌لکی‌ن‌دا نییه؟ که‌ساتیکی‌ترین هه‌ر له‌و کومه‌ل‌گه‌یدا ده‌زین که پارده‌یکی زور نه‌رخان ده‌کهن بؤ کرینی شومه‌کی کاربنه‌ها که پیوستیکی نه‌وتو‌یان به‌وانه نییه له کاتی‌دا رۆژانه ۲۰۰۰ من‌دال سه‌وئی فقیر‌یه‌وه گیانان له‌ده‌ست ده‌دن. چونه که مروّقه‌کانی تپو له‌و کومه‌ل‌گه‌یه نه‌ه‌نده جیا‌وزیان س‌روش.

تپمه پیوستمان به‌له‌خلاقیت‌که که نه‌رضی جهوه‌ریی هه‌موو لایه‌نه‌کانی جیهانی غه‌یرنسانان بناسته‌پوه. پا‌ین نه‌تقلید ده‌ن واپور‌که‌نوهه که دوی کار‌ساتیکی نه‌ومی به‌ک مروّقه له کن دار‌یک زیندوو مایته‌پوه. نه‌گه‌ر تهم نپسانه برانن که زووتر له‌ داره‌که ده‌مرئ نه‌گه‌ر له‌و داره برته‌پوه کار‌تکی باشی کردوو بیان نا؟ له‌و ده‌ن زۆریه مروّقه‌کان هه‌مه به کار‌تکی ناوروست ده‌زانن و نه‌مش که‌واه‌تیکه که هه‌یرونی نیدار‌تکی نامی له مروّقدا به‌رابه‌بر به‌ترخی چهوه‌ریی نشت.

ژینگه‌پاریزی قولۆ کردار‌تکی نا‌کایانه و له‌خلاقیه و هه‌ر تهم نا‌کالی‌بوونه ژینگه‌بییه تاکه‌کان ده‌لکتین که جیهانتیکی که‌وره‌ترهوه. تهم نه‌ندیشه‌به پیوستی به نیدار‌تکی جیا‌وزه که سه‌ره‌هوتر له تاکه‌کان نه‌روا‌یتت و له‌وهی که تاک نه‌ها بوونه‌ور‌تکی جیسمانی بن نه‌پده‌رینته‌پوه گه‌ره‌که‌تی که تاکه‌کان به قول‌لایی له‌گه‌ل ژیان به‌ک‌بنه‌پوه. نیشان بوونه‌ور‌تکی ناسایی‌خوازه به‌لام کاتیک نا‌گاهانه له‌ دوور نه‌روا‌یتت نه‌توانن به‌قول‌لایی خوی له‌گه‌ل س‌روش به‌ک‌بیبتن. بیگومان هه‌ره‌چنده‌ش که مروّقه‌خوی له‌گه‌ل دنیای غه‌یری‌نسانانی به‌ک بیبنت به‌لام هه‌شتا بؤ مانه‌وه خوی پیوستی به راده‌ییک کوشتن، چه‌وساندنه‌وه و سه‌رکوت‌کردنی له‌و جیهانه‌هه‌یه و مملاتی‌ن تپوان نیشان و جیهانی غه‌یرنسانانی بیده‌رچوو‌نه نپسان‌مه‌دار، جیهانی غه‌یر له نپسان به نامز‌ت‌یک کوه‌تکی بؤ که‌یشتن به نامانجه نپسانیه‌کان، به‌لام مروّقه له‌گه‌ل غه‌یره‌که‌ی به‌ک برانین واته هه‌موو ده‌سکرده‌کانی مرّومان خسته‌ت ژیر پین و له به‌ر چاومان نه‌گرتوه که تهمه‌ خوی په‌ک‌یکه له‌و رخانه‌ی که له ژینگه‌پاریزه قول‌لانه‌کان ده‌گردیرۆ. وارویک فاکس ده‌ن نه‌ها به‌رووره‌ده‌کردنی چه‌شتیک له نا‌گاهی ژینگه‌پاریزانه نه‌توانن س‌روش رزگار بکات له‌وش به شتویه‌یک به‌ر‌پرسایه‌ن‌په‌ که‌وته‌ نه‌ستۆی له‌و که‌ساره‌ی که ژینگه له ناو نه‌یسن نه‌ک نه‌وانه‌ی که نه‌پاریزن. له کۆتاییدا ژینگه‌پاریزان نه‌بن زۆرترین سر‌نچان بخه‌نه سه‌ر پی‌وه‌ندی کرده‌وییان له‌گه‌ل خه‌ل‌ک و هه‌روه‌ها س‌رنج بدنه‌به به‌ر کرده‌وه‌کانی نه‌لک به‌رابه‌بر به‌ س‌روش.

ژانیتی به‌سه‌ر س‌روش که‌یشته چه‌وسانه‌وه و ژابوون به‌سه‌ر مروّقدا، هور‌کها‌په‌ر و ئادورنؤ ده‌انین مروّقه‌کان له خویشان و له س‌روشیش بیکانه نه‌بن و نه‌ها شتیک که بی‌ری له نه‌که‌نوهه نه‌ویه که چ پیوستی‌تیکان به خه‌ل‌ک هه‌یه بیان چ زیناتیکی به په‌کتر نه‌گه‌یتنن.

ژینگه‌پاریزه سیاسیه‌کان دوو خه‌ل س‌ه‌بارت به مروّقه‌ل‌گه‌ی «نهر» ناو نه‌ه‌بن؛ به‌ک نه‌وه‌ی که له ولاته «پارووخوی س‌روشی» دا «له‌تک‌رو، هه‌زانه، ناه‌زن، درنانه و ته‌ره‌س» و هه‌بوون چه‌شتیک ده‌سه‌ل‌ت‌داری‌تی کۆچنی به‌ه‌یز و‌کرو ده‌ولت نه‌ته‌وه‌ی تپو بؤ به‌ده‌هاتنی سه‌قام‌گیری و هیت‌مانه‌تی به‌پش‌مه‌رجی سه‌ره‌کی به‌دای کومه‌ل‌گه‌بوونی مروّقه‌ زور پیوست نه‌زانن. به‌لام روسۆ له‌سه‌ر تهم پنداری ده‌کات که ژانی مروّقه له‌ حال‌تی س‌روش‌تی خویدا نه له‌سه‌ر بنه‌مای ر‌ک‌ه‌ری و قازانج‌خواری به‌ل‌کو له‌سه‌ر بنه‌مای هاوک‌اری بیوه و تپچوو‌ه‌کانی شار‌ست‌ت‌ی‌هت زور زۆرته له قازانج‌ه‌کانی. س‌رنجانی په‌خنه‌گرانه به په‌کره‌به هه‌رده‌یاری‌بووه‌کان به ژیان و ده‌سه‌لت‌ت‌ تاپه‌تی‌ ژانی مروّقه نییه و په‌ک‌یکه له‌ دا‌لقه هه‌مشه‌یه‌یکه‌کانی له‌سه‌سه‌فه له سه‌رده‌می کۆنوه‌ها‌م‌اکو تپستا که داری‌کردن، پارکن و کورت‌نؤ س‌نوری داری‌ک‌رو له‌تپوان ژانی مروّقه و غه‌یری‌مروّقه و هه‌روه‌ها‌له‌تپوان کولتور و س‌روش‌تیه.

چه‌شتی بیر‌کردنه‌وه‌ی مو‌دب‌ن س‌ه‌بارت به جیهانی س‌روش‌تی جیا‌وزی قایل‌بوون له‌تپوان س‌روش‌ت و کولتوروه. بنه‌مای هه‌موو کۆرنه فکریه‌کان له مو‌دب‌ت‌یدا سه‌رقال‌بوونی هه‌رده‌می به دیسپلین و ر‌ت‌ک‌وی‌تیکیه. با‌وسه‌ن و تپم‌تی پپیان وایه که له مو‌دب‌ت‌یدا س‌روش‌ت و کومه‌ل‌گه‌ها‌کات دۆزراونه‌ته‌پوه و ناش‌کار و نه‌مش دهر‌که‌وتوهه که جیا‌وزیان هه‌یه و له‌و کرده‌ل‌ه‌ش که هه‌ره‌یه‌ک له‌واته پ‌ک‌ب‌تین جیا‌وزان. س‌روش‌ت و‌کوه‌ها‌ه‌ناب‌ت‌کی که‌وره‌ دیترا که پ‌ه له‌و شانه‌ی که ده‌سه‌ل‌تی مروّقه هیت‌نا نه‌پوت‌پوه یان په‌نکه هیچ‌کات نه‌توانن نا‌وائی خۆ‌ی بؤ فۆر‌دان‌سی به‌دی‌یتن.

له به‌ره‌مه‌ه‌کانی نیشان به نه‌ف‌اتیبه‌ت، بچوو‌ک‌کردنه‌وه‌ی س‌روش‌ت تا پله‌ی شتیک له‌وه‌و له‌تیره، که س‌تیرا‌وی‌بوونی س‌روش‌تی له‌واب‌برد و س‌روش‌تی له هه‌ر چه‌شته نه‌ز‌شت‌یک خۆ‌ی خالی کرده‌وه و نه‌ها له‌و کات به‌نرخ و با‌نه‌رش نه‌پز‌ک که به‌س‌را‌وه‌ییکه به‌ک‌ل‌ک بیان شو‌نکه‌وتوو و کر‌ت‌ل‌و‌ی و‌یست و خواز‌یاره‌کانی مروّقه پین، ما‌ک‌سه‌ور‌ک‌ها‌په‌ر و تپوو‌ره‌و‌دو، تپور‌ت‌ل‌ه‌کان‌کی مه‌که‌تی فرانت‌فۆرت ده‌انین «ایا مو‌دب‌تیبه‌که که له‌سه‌ر بنه‌مای دیسپلین قوت بپوهه، له راستیدا ده‌کاته با‌سته‌ری‌بوونه‌وه‌ی مه‌رچه‌کانی ژانی مروّقه؟ یان ژانی راست‌ه‌ت‌یه‌ی مروّقه دپوو‌خت‌یتن و له‌بن‌دۆ‌یتن؟» له‌وان پپیان وایه نه‌وه‌ی که مروّقه له س‌روش‌ت نه‌په‌ه‌وئ نه‌ویه‌که فتری کات چۆن بتوانن هه‌م به‌سه‌ر خودی س‌روش‌ت و هه‌م به‌سه‌ر مروّقه‌کانی دیک‌ش ژان بیتت، لهم ر‌وانگه‌وه‌ نامانجی تپم‌ری‌لیست ده‌ولت نه‌ته‌پوه‌کان، بزازه‌نوییه‌کانی سه‌رمایه‌داری، تیک‌نۆلۆژییه‌ نو‌یه‌کان و نه‌نانه‌ شیوه‌نو‌یه‌کانی بیر‌کردنه‌وه و کرده‌وه له‌مبار‌خوازه‌کان، هه‌موویان له‌سه‌ر چه‌وساندنه‌وه‌ی ناش‌کار س‌روش‌تن که چه‌وسانه‌وه و

منبر انه عزیز بی
و‌تار

«چۆنه‌تی تپور‌ت‌دان س‌ه‌بارت به س‌روش‌ت به‌ درژیالی زمه‌ن و له‌تپوان پیکانه‌ کولتور‌یه‌به جیا‌وزه‌کان، هۆ‌ی داین‌که‌ری پ‌وش‌ت و کرداری مروّقه به‌رابه‌بر به س‌روش‌ت بووه، توماس هابر، فه‌یله‌س‌وفی سیاسی، پتی وایه که ژیان له «پارووخوی س‌روشی» دا «له‌تک‌رو، هه‌زانه، ناه‌زن، درنانه و ته‌ره‌س» و هه‌بوون چه‌شتیک ده‌سه‌ل‌ت‌داری‌تی کۆچنی به‌ه‌یز و‌کرو ده‌ولت نه‌ته‌وه‌ی تپو بؤ به‌ده‌هاتنی سه‌قام‌گیری و هیت‌مانه‌تی به‌پش‌مه‌رجی سه‌ره‌کی به‌دای کومه‌ل‌گه‌بوونی مروّقه‌ زور پیوست نه‌زانن. به‌لام روسۆ له‌سه‌ر تهم پنداری ده‌کات که ژانی مروّقه له‌ حال‌تی س‌روش‌تی خویدا نه له‌سه‌ر بنه‌مای ر‌ک‌ه‌ری و قازانج‌خواری به‌ل‌کو له‌سه‌ر بنه‌مای هاوک‌اری بیوه و تپچوو‌ه‌کانی شار‌ست‌ت‌ی‌هت زور زۆرته له قازانج‌ه‌کانی. س‌رنجانی په‌خنه‌گرانه به په‌کره‌به هه‌رده‌یاری‌بووه‌کان به ژیان و ده‌سه‌لت‌ت‌ تاپه‌تی‌ ژانی مروّقه نییه و په‌ک‌یکه له‌ دا‌لقه هه‌مشه‌یه‌یکه‌کانی له‌سه‌سه‌فه له سه‌رده‌می کۆنوه‌ها‌م‌اکو تپستا که داری‌کردن، پارکن و کورت‌نؤ س‌نوری داری‌ک‌رو له‌تپوان ژانی مروّقه و غه‌یری‌مروّقه و هه‌روه‌ها‌له‌تپوان کولتور و س‌روش‌تیه.

چه‌شتی بیر‌کردنه‌وه‌ی مو‌دب‌ن س‌ه‌بارت به جیهانی س‌روش‌تی جیا‌وزی قایل‌بوون له‌تپوان س‌روش‌ت و کولتوروه. بنه‌مای هه‌موو کۆرنه فکریه‌کان له مو‌دب‌ت‌یدا سه‌رقال‌بوونی هه‌رده‌می به دیسپلین و ر‌ت‌ک‌وی‌تیکیه. با‌وسه‌ن و تپم‌تی پپیان وایه که له مو‌دب‌ت‌یدا س‌روش‌ت و کومه‌ل‌گه‌ها‌کات دۆزراونه‌ته‌پوه و ناش‌کار و نه‌مش دهر‌که‌وتوهه که جیا‌وزیان هه‌یه و له‌و کرده‌ل‌ه‌ش که هه‌ره‌یه‌ک له‌واته پ‌ک‌ب‌تین جیا‌وزان. س‌روش‌ت و‌کوه‌ها‌ه‌ناب‌ت‌کی که‌وره‌ دیترا که پ‌ه له‌و شانه‌ی که ده‌سه‌ل‌تی مروّقه هیت‌نا نه‌پوت‌پوه یان په‌نکه هیچ‌کات نه‌توانن نا‌وائی خۆ‌ی بؤ فۆر‌دان‌سی به‌دی‌یتن.

له به‌ره‌مه‌ه‌کانی نیشان به نه‌ف‌اتیبه‌ت، بچوو‌ک‌کردنه‌وه‌ی س‌روش‌ت تا پله‌ی شتیک له‌وه‌و له‌تیره، که س‌تیرا‌وی‌بوونی س‌روش‌تی له‌واب‌برد و س‌روش‌تی له هه‌ر چه‌شته نه‌ز‌شت‌یک خۆ‌ی خالی کرده‌وه و نه‌ها له‌و کات به‌نرخ و با‌نه‌رش نه‌پز‌ک که به‌س‌را‌وه‌ییکه به‌ک‌ل‌ک بیان شو‌نکه‌وتوو و کر‌ت‌ل‌و‌ی و‌یست و خواز‌یاره‌کانی مروّقه پین، ما‌ک‌سه‌ور‌ک‌ها‌په‌ر و تپوو‌ره‌و‌دو، تپور‌ت‌ل‌ه‌کان‌کی مه‌که‌تی فرانت‌فۆرت ده‌انین «ایا مو‌دب‌تیبه‌که که له‌سه‌ر بنه‌مای دیسپلین قوت بپوهه، له راستیدا ده‌کاته با‌سته‌ری‌بوونه‌وه‌ی مه‌رچه‌کانی ژانی مروّقه؟ یان ژانی راست‌ه‌ت‌یه‌ی مروّقه دپوو‌خت‌یتن و له‌بن‌دۆ‌یتن؟» له‌وان پپیان وایه نه‌وه‌ی که مروّقه له س‌روش‌ت نه‌په‌ه‌وئ نه‌ویه‌که فتری کات چۆن بتوانن هه‌م به‌سه‌ر خودی س‌روش‌ت و هه‌م به‌سه‌ر مروّقه‌کانی دیک‌ش ژان بیتت، لهم ر‌وانگه‌وه‌ نامانجی تپم‌ری‌لیست ده‌ولت نه‌ته‌پوه‌کان، بزازه‌نوییه‌کانی سه‌رمایه‌داری، تیک‌نۆلۆژییه‌ نو‌یه‌کان و نه‌نانه‌ شیوه‌نو‌یه‌کانی بیر‌کردنه‌وه و کرده‌وه له‌مبار‌خوازه‌کان، هه‌موویان له‌سه‌ر چه‌وساندنه‌وه‌ی ناش‌کار س‌روش‌تن که چه‌وسانه‌وه و

از استثمار ذهن دانشجو تا پیکار انقلابی با ساختار شبه علم و دلال پرور

لقمان قنبری
پادشاهت

مسئله فشار روانی بیش از حد و پیچیدگی و زمان بر بودن چاپ مقالات در مجلات و فصلنامه‌های داخلی فرصتی برای رشد دلالان مقاله و مراکز و اشخاص فرصت طلب فراهم کرده است تا عطف فراوان این روزهای مقاله نویسان برای چاپ زود هنگام مقالات را رفع کنند. از دیگر سو این دلالان خود از پی پناهی و در ماندگی دانشجویان سوء استفاده کرده و با ستاندن مبالغی، به آنها وعده زود هنگام چاپ مقاله را خواهند داد. در هر حال امروزه وضعیت حاکم بر چاپ مقالات در مجلات علمی و پژوهشی چندان نگران کننده است که بسیاری از دانشجویان دست‌دار دانش را نگران کرده است و اما نباید و نشاید از آن نماینده مجلس، استاد و یا صاحب مقامی که دانشگاه ندیده و نرفته و عنوان دکتری را نیز یدک میکشد یا با پول از دانشگاه آزاد مدرک در جیب نهاده، چندان انتظار مسئولیت و تعهد علمی و اخلاقی برای مبارزه با این پدیده شوم، یعنی خرید و فروش مقاله را داشته باشیم. متأسفانه امروزه برخی از استادان، دانشجویان و مسئولین پژوهشکده‌ها و فصلنامه‌ها که خود نیز معترف به این رویه ناپسند هستند، با مشارکت در امر ناپسند خرید و فروش مقاله در بازتولید این پدیده شوم ایفاگر نقش شده‌اند. اخیراً هم میزان مبلغ پرداختی به حساب فصلنامه‌ها و مجلات مهمتر از جنبه‌های کیفی مقالات در امر پذیرش آنها اثر گذار شده‌اند. در این بین این روزها بیشتر دانشجویان

امروزه رشد قارچ گونه دلالان مقاله و رسوخ روز افزون آنها در مراکز علمی و پژوهشی، زنگ خطر را برای دست‌داران علم و دانش راستین به صدا در آورده است. با تاسف باید گفت آنچه را که شاهد هستیم همانا گسترش و سلطه شبکه قدرت، ثروت و مدرک‌گرایی بر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور است و بدون تردید در این راستا بی دریغی مسئولین و مراجع ذی ربط نیز بر عمق این نگرانیها افزوده است. امروز در ایران این خطر در حال گسترش است که افراد زیادی تمایل به گرفتن مدرک دارند تا از این طریق به قدرت سیاسی(فرماندار،بخشدار، شهردار ...) و در نهایت از طریق قدرت سیاسی به ثروت مادی برسند. انگار در این سرزمین تنها راه کسب قدرت و ثروت مدرک گرفتن است. البته این رابطه قدرت، ثروت و مدرک در بیشتر مواقع به شکل یک شبکه نامرئی عمل کرده و معیار ورود به درون این شبکه همسویی با منافع ذهنی و مادی این افراد است. آنها دانشگاه تالیس می‌کنند، بعد مدرک می‌دهند، و در نهایت از افراد صاحب مدرک حمایت سیاسی و استخدامی می‌کنند تا قدرت سیاسی کسب کنند. اما در کنار مدرک‌گرایی که از اقات بزرگ روزگار ما است، در چند سال گذشته شوق واقری در بین بسیاری از استادان و دانشجویان برای نوشتن مقالات پدید آمده است. بر کسی پوشیده نیست که در سیستم دانشگاهی ایران ارتقاء رتبه استادان مبتنی بر تعداد کمی مقالات است و به همین دلیل گاهی بیشترین تمرکز فکری استادان بجای تولید علم همراه با جنبه‌های کیفی آن، صرف تولید کمی مقالات آن هم با مشارکت اجباری دانشجویان شده است. در حقیقت در موارد زیادی مالکیت معنوی خالق اثرکه همانا دانشجویان باشند، نادیده گرفته می‌شود. به عبارت دیگر این استادان هستند که در بیشتر موارد از مزایای چاپ مقالات منتفع می شوند تا دانشجویان که البته به نظر من این شکل از رابطه استاد و دانشجو چیزی جزء استثمار ذهن دانشجو نیست. در کنار این

کولبری که غم محیط زیست را هم به دوش کشیده بود

فعالان زیست محیطی از دیگر شهرهای کوردستان همچون سنندج، مریوان پانه و دیواندره برای ابراز همدردی با خانواده جانباختگان به پایه سرازیر شده‌اند اولین مقصد خانواده فعال جانباخته و یکی از بنیانگزاران زیوای یعنی منزل مادری «مختار خندانی» در نوسود است بعد از گذشتن از جاده‌ایی پر پیچ و خم به جلو منزل مادری کاک مختار می‌رسیم. خواهران و برادرانش با دیدن بتر و عکس‌های برادرشان بیشتر بی تابی می‌کنند. فعالان زیست محیطی هم برای از دست دادن این فعال انرژی بخش به گریه افتاده‌اند عمق فاجعه با این صحنه‌ها بیشتر احساس می‌شود.

به سوی روستای «شمشیر» در پنج کیلومتری شرق پایه میرویم منزل یاسین کریمی که علاوه بر کار کولبری غم محیط زیست را هم بردوش گرفته بود، از دور صدای گریه و زاری شنیده می‌شد، جماعت در کوچه‌ای نسبتاً تنگ برای تسلیت به خانواده‌اش جمع می‌شوند اما گریه و وضه خواهرانش آمان این کار را نمی‌داد یکی از همسایگان کاک یاسین باحسرت می‌گوید، یاسین نمونه‌ای از یک انسان شریف و انسان دوست روستا بود که تمامی اهالی دوستش داشتند، وی با اشاره به اینکه یاسین کارش کولبری بود می‌گوید این باعث نشده بود که دست از کارهای انسان دوستانه بکشد و همیشه در حل مشکلات روستا حضوری فعال داشت.

آخرین بخش بازدید فعالان مدنی وزیست محیطی از روستای «سریاس» است جایی که خانواده بلال امینی به سوگ نشستند، مرگ دلخراش بلال در حالی که پدر دوفردزاد است جانگناه است. مرگ او منطقه «ئیناسی» را داغدار کرده‌است، مراسم ختم او شلوغتر است. زنان و مردان زیادی در دو کوچه به سوگ عزیزشان نشسته‌اند.

برادر زن بلال با اندوه می‌گوید بلال در پایه مغازه آرایشگری داشت اما جز نیروهای مردمی اطفای حریق در منطقه هم بود آن روز هم بدون اینکه به خانواده اطلاع دهد با دیگر فعالان زیست محیطی به منطقه رفته بود تا اینکه خانواده‌اش جنازه او را تحویل گرفتند.

آرامستان روستای سریاس بر بالای تپه‌ای در بخش غربی روستا واقع شده است از نوشته روی بیشتر قبرها می‌توان پی برد که جوانان زیادی در این گورستان آرمیده‌اند یکی از ساکنین روستا می‌گوید زخم روستایشان هرگز کهنه نخواهد شد و سالانه شمار زیادی از جوانان در رویدادهای تصادف و کولبری کشته می‌شوند. برادر بلال هم از مسئولین می‌خواهد برای جلوگیری از این گونه حوادث تدبیری بیاندیشند زیرا خاموش کردن این همه آتش بزرگ در توانایی مردم عادی نیست و باید چاره‌ای اندیشیده شود. با نزدیک شدن به غربی غم انگیز و در حالی که هنوز دود ناشی از آتش‌سوزی‌های اطراف پایوه دیده می‌شود فعالان زیست محیطی بالندوه هرچه بیشتر از هم خداحافظی می‌کنند.

پاوه در سوگ بهترین فرزندان

بیش از سه متر می‌رسید در ضمن دود وحشتناکی هم دره را فراگرفته بود من به دوستان پیشنهاد کردم آنجا نروند زیرا از دور شعله‌های بلند آتش مشخص بود که نزدیک شدن به آن کار خطرناکی بود. اما کاک مختار، بلال ویاسین با دو نفر دیگر تصمیم گرفتند برای مهار آتش اقدام کنند، بعد از نزدیک به دوساعت از فعالیت جانانه آنها نزدیک به ۸۰ درصد آتش مهار شد.

«سیامک سیاف» آه سردی از درون پس می‌دهد و می‌گوید اما من دلم هی شور می‌زد که ناگهان آتش دوباره شعله‌ور شد و همه جا را فراگرفت و ما از دور شاهد آن بودیم دیگر مطمئن بودم برای دوستانم اتفاق بدی افتاده است و با عجله برای کمک به آنها رفتم، دود آتش همه جا را فرا گرفته بود، سیامک به اینجا می‌رسد بغض گلویش می‌گیرد و می‌گوید متأسفانه چیزی که ازش می‌ترسیدم رخ داده بود هر سه عزیزمان مختار خندانی، یاسین کریمی و بلال امینی جانانشن را از دست داده بودند.

«آشنا حسن‌زاده» مدیر عامل «ژیوای» با اشاره به اینکه این حادثه برای آنها و انجمن‌شان آنقدر جانگناه است که در مخیله نمی‌گنجد می‌گوید دوستان ما خصوصاً کاک مختار ستون اصلی و انرژی تمام بچه‌هایی بود که در منطقه دغدغه زیست محیطی و انسانی داشتند، برای همین تمامی منطقه داغدار است، «آشنا» که مانند دیگر اعضای ژویای خستگی و ناراحتی از چهره‌اش نمایان است می‌گوید کاک مختار در دیگر فعالیت‌های انسان دوستانه مانند حقوق کودکان، کمک به زلزله‌زدگان کرمانشان و تشکیل گروه «خ» به‌خشان ژیان» در ایام کرونا فعالیت‌های ارزنده‌ای داشته‌اند که به راستی جای خالی‌شان با هیچ کسی پر نخواهد شد. مرگ او خسارت جبران‌ناپذیری به جامعه مدنی زد، زیرا واقعا ما رهبر و معلم بزرگی از دست دادیم، ناشنا در ادامه می‌گوید اما پیام ما این است که دوستانمان جانشان را فدا کردند، که این پیام

مختار در دیگر فعالیت‌های انسان دوستانه مانند حقوق کودکان، کمک به زلزله‌زدگان کرمانشان و تشکیل گروه «خ» به‌خشان ژیان» در ایام کرونا فعالیت‌های ارزنده‌ای داشته‌اند که به راستی جای خالی‌شان با هیچ کسی پر نخواهد شد. مرگ او خسارت جبران‌ناپذیری به جامعه مدنی زد، زیرا واقعا ما رهبر و معلم بزرگی از دست دادیم، ناشنا در ادامه می‌گوید اما پیام ما این است که دوستانمان جانشان را فدا کردند، که این پیام

جبار دست باز گزارش

خبر بهت آور و سنگین است، باورش سخت و جانگناه، اما واقعیت دارد سه‌فعال زیست محیطی که برای خاموش کردن آتش‌های مناطق «مره‌خیل» در یک ظهر گرم تابستانی و با عجله خودشان را به منطقه رسانده بودند، جسد سوخته‌شان برگشت و اینبار آتش جان حامیان بلوط‌ها را هم گرفت.

اوایل روز است که به پایوه میرسیم شهر مشهور به هزار ماسوله، اما آسمان شهر دیگر مانند گذشته صاف نیست بلکه آتش بلوط‌هایی که هنوز مظلومانه می‌سوزند آسمان را غبار آلود کرده است. شهر در بهت از دست دادن جوانانی است که با از خود گذشتگی مثال زدنی برای حفاظت از درختان بلوط جانشان را فدا کرده بودند، فعالانی که تنها حوزه فعالیتشان به محیط زیست محدود نمی‌شد و هرچرا برای خدمت به مردم احساس نیاز کردند پیش قدم بوده‌اند مانند: بحران کرنا و زلزله کرمانشاه.

در جای جای این شهر حرف از مصیبتی است که روز گذشته «مختار خندانی، یاسین کریمی و بلال امینی» سرمایه‌های گرانمای شهرشان را از آنها گرفت، «مصلح رانده‌ای که من را به سوی انجمن زیست محیطی «ژیوای» می‌برد می‌گوید این افراد در جامعه خیلی کم‌یابند، الان دیگر همه فکر پول و منفعت شخصی هستند برای همین است که خبر مرگ اینچنین انسان‌های فعالی شهر را تکان داده‌است. مقابل دفتر کوچک تنها انجمن زیست محیطی شهر که رسیدیم، شمار زیادی از اعضای انجمن با چشمانی پف کرده که از گریه و شب نخوابیدن حکایت داشت مشغول آماده کردن بنر و چاپ عکس دوستانشان بودند. «ژیوای» چند عضو فعالش را از دست داده بود و معلوم نیست چه طور بعد از این مصیبت کمر راست می‌کند.

هدف فعالان زیست محیطی آگاه‌سازی است نه حوادث ناگوار

«سیامک» یکی از شاهدان حادثه که از فرط خستگی نای حرف زدن ندارد می‌گوید آتش‌سوزی‌های اطراف پایوه چند روزی است که شروع شده است و ما هم برای مهار یک آتش‌سوزی دیگر به منطقه رفته بودیم که اطلاع یافتیم منطقه مره‌خیل هم آتش گرفته است. برای همین ظهر یکشنبه در دو اکپ به منطقه به راه افتادیم که تقریباً راهی دوونیم تا سه ساعت‌بود، ما قبل از گروه کاک مختار به آنجا رسیدیم آتش وحشتناکی به راه افتاده بود که ارتفاع آن به

تاکید بر این مهم بود که باید از جان فعالان محافظت شود، اما متأسفانه آتش‌سوزی‌های منطقه به حدی گسترده بود که در بعضی موارد ابتکار عمل از دست می‌رود، ما برنامه‌مان این بود که در میان مردم فرهنگ‌سازی کنیم که از این آتش‌سوزی‌ها اتفاق نیافتند، برای همین از یک ماه قبل تصمیم گرفتیم که به جاهای مین‌گذاری شده نرویم اما متأسفانه دیروز این اتفاق دلخراش افتاد. آشنا در پایان این گفتگو به همکارانش توصیه می‌کند در فعالیت‌های زیست محیطی حفاظت از جان خود و دوستانشان در اولویت باشد و از این خط قرمز عبور نکنند.

مهم را به جامعه بدهند حفاظت محیط زیست از ارزش‌های الوای انسانی است، باشد این حادثه هولناک تلنگری باشد به کسانی که هنوز نسبت به محیط زیست بی‌تفاوتند. وی با اشاره به حوادث مشابهی که فعالان زیست محیطی را قربانی می‌کند می‌گوید هدف اصلی دوستان جانباخته ما

آن‌ها سوختند تا زاگرس نسوزد

امیر کریمی / خبرنگار گزارش

وقتی بخواهیم از طبیعت و محیط زیست حرف بزیم نیازی نیست خیلی به دور دست‌ها فکر کنیم زیرا از حیاط خانه که بیرون می‌رویم طبیعت اطراف ما شروع شده و همه ما در این طبیعت خدادادی زندگی می‌کنیم و باید به هر نحوی حافظ و نگهدار آن باشیم.

انسان‌ها در طول تاریخ همواره با دست‌درازی‌هایی که به گوشه‌هایی از این هستی داشته‌اند مکان‌هایی را برای خود ساخته که از حالت طبیعی به حالت مصنوعی و انسان‌ساز تبدیل شده که این خود تا حد زیادی نابودی گونه‌های جانوری و گیاهی را به همراه دارد.

انسان‌ها به این خرابی‌ها پسند نکرده و به صورت عمدی یا از روی سهل انگاری دست از سر آنچه از این طبیعت باقی مانده بر نمی‌دارند و به نابودی جنگل‌ها، منابع زیرزمینی و موجودات جاندار و بی جان موجود در آن می‌پردازند. آنچه در طول میلیون‌ها سال به وجود آمده در چند صد سال اخیر دست خوش تغییرات بسیاری از جانب انسان‌ها قرار گرفته به گونه‌ای که بسیاری از آن‌ها به نابودی و انقراض کشانده شده است.

متأسفانه در حفظ و نگهداری از این میراث گرانبها و حیاتی تنها عده کمی از انسان‌ها احساس مسئولیت می‌کنند و این باعث شده که توان مقابله آن‌ها با بلایا و حوادثی که به سراغ طبیعت اطراف ما می‌آید را آنطور که شایسته است نداشته باشند.

در همه کشورهای ادارات و سازمان‌هایی وجود دارند که وظیفه ذاتی آن‌ها حفاظت از محیط زیست گیاهی و جانوری است و در کردستان هم به همان صورت است اما آنچه در واقعیت مشاهده می‌شود نقش مسئولین در حفظ و نگهداری آن بسیار کم رنگ است.

طبیعت مظلوم کردستان

استان کردستان با قرار گرفتن در میان رشته کوه‌های زاگرس و دار بودن پوشش گیاهی، جانوری و کوه‌های مملو از درختان و منابع زیر زمینی بسیار همواره در معرض آسیب‌های عمده آن آتش سوزی، آلودگی، برداشت‌های بی رویه از معادن و آب‌های زیر زمینی و... است رویه رو می‌باشد.

جواب قانع کننده ای را به ما نمی‌دهد. جوانمردی افزود: پیشرفت روزافزون تکنولوژی و تسلط بر قوانین طبیعت سرعت تخریبات زیست‌محیطی را چندین برابر نموده و آشکار است که تخریبات محیط‌زیستی در پهنای یک جغرافیای سیاسی حاصل سوءمدیریتی است که توسط مسئولین متولی امر آن منطقه در زمینه منابع طبیعی صورت می‌گیرد. که بخش عمده‌ای از این تخریبات حاصل سیاست‌های نادرستی می‌باشد که در این چند دهه‌ی گذشته اعمال شده است.

این فعال فرهنگی و طبیعت یار بر این باور است که : برداشتن نگاه‌های امنیتی، مواضع قانونی و دولتی و در مقابل تشویق و ترغیب شهروندان و گسترش فضا و بستر برای فعالیت‌های خودجوش مردمی و مدنی انجمن NGO و نهادها در چنین وضعیتی که کردستان در آن قرار دارد، بدون شک بهترین راهکاری برای وضع فاجعه بار موجود است.

عضو هیئت مدیره جمعیت شیدای سبز لیلاخ را در کارنامه خود دارد، در رابطه با فعالیت‌های سازمان‌های مردم نهاد می‌گوید: سازمان‌های مردم نهاد (NGO) در سطح محلی، ملی و بین المللی تشکیل و تاسیس شده و از بودجه‌ی دولتی استفاده نکرده و در واقع اعضای آن در مقابل انجام فعالیت‌ها مسئولیت مستقیم دولتی ندارند و در واقع رسالتشان به چالش کشاندن سیستم‌های دولتی ناکارآمد است. واقعیتی وجود دارد که هم مردم و هم دولت به آن آگاهی دارند و آن دخالت دولت و امنیتی کردن فعالیت‌های آنان است. این در حالیست این فعالیت‌ها غیردولتی و از جانب مردم برای مردم است و متأسفانه از جانب مسئولین مورد

آگهی فراخوان عمومی شناسایی سرمایه‌گذار

شرکت آب منطقه‌ای کردستان در نظر دارد به منظور احداث و بهره‌برداری ابنیه با کاربردهای مختلف (اقامتی، رستوران، فروشگاه، تجاری، آلاچیق، زمین بازی، شهرسازی، پارک، آمفی‌تئاتر روباز و ...) در محدوده سد گاران در استان کردستان، شهر مریوان (در قالب قراردادهای ساخت-اجاره- بهره‌برداری - انتقال (BLTOT)) نسبت به ارزیابی کیفی سرمایه‌گذاران ذیصلاح اقدام نماید.

لذا از کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی واجد شرایط دعوت به عمل می‌آید تا اسناد و مدارک فراخوان را از تاریخ درج این آگهی لغایت تاریخ ۹۹/۴/۲۵ از مدیر تدارکات و پشتیبانی آقای چوتاشی دریافت نمایند و پس از تکمیل به همراه مستندات مورد نیاز حداکثر تا ساعت ۱۲:۳۰ مورخ ۳۱ / ۴ / ۹۹ به دبیرخانه این شرکت به نشانی : سنندج- خیابان پاسداران - جنب هتل جهانگردی، ارسال نمایند.

شرکت آب منطقه‌ای کردستان پس از بررسی مدارک و مستندات ارائه شده از سوی متقاضیان نسبت به ارزیابی کیفی سرمایه‌گذاران واجد شرایط اقدام خواهند نمود و در رد یا قبول هریک از درخواست‌ها مخیر خواهد بود و ارائه پیشنهاد و ارسال اسناد فراخوان برای متقاضیان هیچ‌گونه حقی ایجاد نخواهد کرد.

متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات با شماره تلفن ۰۵۲-۳۳۳۲۲۹۴۹-۰۸۷ شرکت آب منطقه‌ای کردستان با آقای مهندس ضمیران تماس حاص نمایند.

میدان نبرد و دستان خالی

دوستان محیط زیست یا به اصلاح کوردی «ژینگه پارته»‌ها بدون هیچ گونه حمایت و امکاناتی همواره از جان مایه گذاشته و در راه حفاظت از محیط زیست دل به دریا، کوه و آتش می‌زنند تا این میراث به جا مانده از پیشینیان توان ماندن برای نسل‌های بعدی را هم داشته باشد اما نبود امکانات و آموزش‌های لازم باعث شده که این فداکاران طبیعت یار بارها خود گرفتار شوند و جانشان را در این راه از دست بدهند و شهید راه محیط زیست خود شوند یا در معرض اذیت و آزار هایی از جانب مسئولین شوند.

مسئولیت این کار در اصل خود ارگان‌های متولی امر است که حافظ زیست گاه‌های طبیعی و جانوری باشند و در صورت نیاز امکانات لازم را در اختیار نیروهای داوطلب و مردمی گذاشته که در این راه کمک حال آنان باشند اما نه خود مسئولیت کامل را به درستی انجام داده و نه دانش و امکانات کافی را در اختیار نیروهای داوطلب قرار می‌دهند و این باعث شده که نیروهای بومی‌در قالب NGOهای مردمی خود برای نجات جان طبیعت اقدام کنند و این کار کافی در تهیه تجهیزات انفرادی و گروهی با مشکلات فراوانی همراه است که از جمله آن می‌توان به عدم تمدید مجوزهای آنان در چند سال اخیر اشاره کرد.

نیروهای مردمی‌بدون هیچ چشمداشتی و با تلاش‌های از جان گذشته ای که دارند نقش بسیار مهمی‌در کاهش آسیب‌های محیط زیست دارند اما در کنار این تلاش‌ها و خدمات داوطلبی ارزنده در مواقعی با حوادث تلخ و ناگواری همچون شهادت شریف باجور، امید حسین زاده، رحمت حکیمی‌نیا، محمد پژوهی، مختار خدانی، یاسین کریمی‌و بلال امینی در کوه‌های مریوان و پایوه رو به رو شدند، اشاره کرد.

نگرانی‌های فعالان زیست محیطی

مهدی جوانمردی ۲۶ ساله و از فعالان و علاقه‌مندان حوزه فرهنگی و اجتماعی که دو دوره

کوردستان‌شاهمرادی

گزارش

◀ کوردستان‌شاهمرادی / ده‌نگی کوردستان:

مختار خندانی، بلال امینی، یاسین کریمی ، محمد جواد مختاری و البرز زارعی کسانی بودند که در آتش بی‌تدبیری مسئولان برای حفاظت از جنگل‌های زاگرس در روزهای گذشته جان باختند.

سال‌هاست فعالان زیست محیطی بدون حمایت نهادهای دولتی با دست خالی و آنچه در توان دارند به جنگ آتش می‌روند. آتشی که رئیس سازمان حفاظت محیط زیست آن را امری طبیعی می‌داند و می‌گوید « جنگل‌ها خود آتش می‌گیرند و خودشان نیز خاموش می‌شوند » و سرمایه‌گذاری برای تجهیزات اطفای حریق را فاقد توجیه اقتصادی می‌داند و فرمانده یگان حفاظت از محیط زیست کشور مرگ فعالان زیست محیطی را «احساسی برخورد کردن آنها با آتش و عبرتی برای دیگران خواند تا خودسرنانه به اطفای حریق نپردازند.

از طرفی فعالان زیست محیطی بر این باورند که مسئولان توجه لازم را به محیط زیست ندارند و اختصاص تنها ۱۵ میلیارد تومان به سازمان جنگل‌ها برای تأمین خدمات و تجهیزات هوایی حریق در حالی که سالانه حدود ۱۵ هزار هکتار از جنگل‌های ایران در آتش می‌سوزد نشان از این بی‌توجهی است.

برای واکاوی دلایل و تبعات آتش‌سوزی‌ها و نیز نقش نهادهای دولتی و فعالان زیست محیطی و راهکار برای پیشگیری از دست ندادن فعالان زیست محیطی با «رحیم عبدالکریمی» کارشناس محیط زیست و فعال مدنی و «رتوف آذری» فعال زیست محیطی و مدنی به گفت‌وگو پرداختیم که در زیر می‌آید:

عبدالکریمی با بیان این‌که متأسفانه آتش‌سوزی‌های زاگرس ناگزی ندارد و هر ساله و در ماه‌های گرم سال ما شاهد آتش سوزی در مناطقی از جنگل‌های زاگرس هستیم گفت: برخلاف نظر بعضی از مسئولین بیشتر این موارد ناشی از دخالت انسان بوده و اینکه «جنگل‌ها خود آتش می‌گیرند و خودشان نیز خاموش می‌شوند (نمی‌توانند مصداق واقعیتی باشد که در حال حاضر و در پنجه‌های مختلفی از عرصه زاگرس رخ می‌دهد. در بسیاری از موارد تداخل انسان و دخالت در حیات زیست بوم باعث چنین فجایعی شده و قطعاً برای مهار آن نیز دخالت مثبت نیروی انسانی و مدیریت آن الزامی‌ست، هر چند آمار دقیقی از پهنه تخریب

شده زاگرس در آتش سوزی‌های اخیر وجود ندارد اما به‌صورت تقریبی از اوایل فصل آتش‌سوزی تا به اکنون بیش از دوهزار هکتار از جنگل‌های بکر منطقه نابود شده و عواقب سهمگینی را بر اکوسیستم زیستی و حیات وحش منطقه بجا گذاشته است.

«رتوف آذری» که سال‌هاست در زمینه حفاظت از محیط زیست و اقدامات صلح‌طلبانه فعالیت می‌کند می‌گوید: «در جریان آتش‌سوزی‌های امسال در مجموع بیش از ۱۰۰ هزار هکتار جنگل فقط در سردشت آتش گرفت. سال گذشته با آماری که اعلام شد ۴۰ هزار هکتار از جنگل‌های زاگرس آتش گرفتند و امسال هم اگر همین روند ادامه داشته باشد بیشتر از ۴۰ هزار هکتار از این جنگل‌ها در آتش می‌سوزند. آذری دلیل عمده این آتش‌سوزی‌ها را «خطای انسانی» می‌داند و می‌گوید: «یکی از دلایل، رویه غلطی است که میان کشاورزان متأسفانه به عادت تبدیل شده و آن این است که برای پاکسازی زمین و خلاصی از علف‌های هرز، زمین کشاورزی را بعد از برداشت محصول آتش می‌زنند تا به بهرهوری بیشتری برسند. دلیل دوم، سهل انگاری خانوادهایی است که به دامن طبیعت می‌روند و با شعله‌ور کردن آتش‌های بزرگ و گاه غیر قابل کنترل، و نیز بازمانده های شیشه که چون ذره‌بین عمل می‌کنند، بر حجم و وسع آتش‌ها می‌افزایند. آتش چوپانان در دل جنگل و جغرافیای با پوشش گیاهی، جرفه زنی‌های عمدی مالکان زمین‌های منتهی به مراتع و جنگل به طمع تملک و افزودن بعد از سوختن منابع ملی و متأسفانه گاه همدستی و همکاری نیروهای کارشناس ادارات متولی و حتی یگان‌های حفاظتی به طمع چندرغاز درآمد موردی خودشان، یا طمع تبدیل به زمین مسکونی و شهرک سازی بعد از آسیب دیدگی جنگل‌ها توسط لینک‌های قدرت‌های محلی و غیره و همچنین انفجار مین در مناطق جنگلی مرزی و گاه فشنگ‌های آتشی نیروهای نظامی و به ندرت و بعضاً تیراندازی های عشقی و تفریحی و مسابقه‌ای از خارج مرزها(نمونه تین‌آلان خرداده۱۳۹۹). هم یکی از دلایل این آتش‌سوزی‌ها در زاگرس است.

آموزش‌های حرفه‌ای و تجهیزاتی مانند دمنده، کوله پاششی(فلاسلک بک)و آتش کوب از اصول لازم برای اطفای حریق به شیوه زمینی است که آذری در این خصوص می‌گوید: «متأسفانه فعالان زیست محیطی و محیط‌بانان و حتی یگان‌های حفاظتی نیز فاقد مهارت اطفاء و امکانات اولیه هستند که البته دلایل متعددی دارد.»

ضرورت وجود پایگاه هوایی برای پایش و حفاظت از زاگرس

بر اساس تفاهم‌نامه‌ای که میان سازمان محیط زیست

گزارش «ده‌نگی کوردستان»

حکایت حزین خون و آتش در زاگرس

رتوف آذری: در جریان آتش‌سوزی‌های امسال در مجموع بیش از ۱۰۰ هکتار جنگل فقط در سردشت آتش گرفت. سال گذشته با آماری که اعلام شد ۴۰ هزار هکتار از جنگل‌های زاگرس آتش گرفتند و امسال هم اگر همین روند ادامه داشته باشد بیشتر از ۴۰ هزار هکتار از این جنگل‌ها در آتش می‌سوزند.

بلوطی، زیستگاه صدها گونه شاخص جانوری و گیاهی بوده که نقش عمده‌ای در حفاظت از سیستم‌های هیدرولوژیکی، تثبیت شرایط آب و هوایی و تثبیت خاک منطقه دارد. طبیعتاً از بین رفتن جنگل‌های زاگرس به تناسب وسعت آن، اثیرات منفی خود را بر فاکتورهای بودن این مناطق و مین گذاری و نیز صعب العبوربودن و دسترس ناپذیری این جنگل‌ها اهمیت وجود چند پایگاه ویژه برای پایش بیهادی و نیز اطفاء هوایی در چندین نقطه حساس این جغرافیا ضروری است. به گفته این فعال

زیست محیطی جدا از آتش‌سوزی، تخریب‌های زیادی

در این جنگل‌ها صورت می‌گیرد که هیچ پیگیری در این خصوص صورت نمی‌گیرد تا کسانی که سبب تخریب و آتش‌سوزی شده‌اند به مجازات برسند.

تبعات آتش‌سوزی‌های زاگرس

عبدالکریمی در خصوص تبعات آتش جنگل‌های زاگرس می‌گوید: جنگل‌های زاگرس بمشابه یک زیست‌بوم جهانی چیزی حدود ۴۰ درصد پهنه جنگلی کشور را شامل شده که این به معنای ثروت ذاتی و غنای این مرز و بوم است. منطقه زاگرس به لحاظ تاریخی مامنگاه اولیه و خاستگاه تمدن بشری در این فلات پهناور بوده

و در حال حاضر نیز موقعیت ژئواستراتژیک آن به‌لحاظ زیستی، اقتصادی و معیشتی غیر قابل کتمان است.

به‌لحاظ زیستی جنگل‌های زاگرس با رویشگاهی عمدتا

نهادهای مردمی و مسئولین دولتی که با حداقل امکانات سعی در مهار آتش سوزی و حفاظت از جنگل را داشته دارند قابل تقدیر است کما اینکه در روزهای گذشته نهادهای مدنی بیشترین جانفشانی را در راه حفاظت از زاگرس نشان دادند و شوربختانه ما تا به اکنون پنج تن از بهترین فرزندان وطن را از دست داده‌ایم. احسان، البرز، مختار، یاسین و بلال در پای بلوط‌های زاگرس جاودانه شدند و این داستان حزین خون و آتش زاگرس هر ساله و در نبود یک برنامه جامع عملی در حفاظت از جنگل و حیات وحش آن مرتب تکرار می‌شود. هر چند تلاش همه دلسوزان محیط زیست چه مردمی و چه دولتی بر پیشگیری و کنترل چنین وقایعی‌ست اما با دستان خالی و با امکانات ابتدایی نمی‌توان به پیشواز آتش‌سوزی‌ها، بدون شک مردم بومی منطقه خود بهترین جزائن جنگل هستند و لذا تقویت ساماندهی و آموزش نهادهای مدنی در کنار یگان حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی می‌تواند بهترین شکل از تعامل و همکاری برای این هدف مقدس باشد. به اعتقاد این

فعال زیست محیطی این تعامل در مرحله اول بازتعریف جایگاه و منزلت فعالان مردمی و زیست محیطی است که تنها به عشق زادبوم و وطن‌شان و در خلال نبود امکانات و یا کم کاری برنامه ریزان حفاظت از ذخیره‌گاه جهانی زاگرس به جنگ با آتش و خون می‌روند. لذا بجای نطق‌ها و مصاحبه‌های مایوس کننده مدنی بر «احساساتی عمل نمودن نهادهای مدنی و قربانیان جاودانه زاگرس و همچنین استفاده از واژه گان درس عبرت شدن برای همگان» می‌توان با همتی مضاعف و برنامه‌های مدون و حافظه دار، شهامت و جسارت و از جان گذشتگی این خادمان جنگل و قهرمانان زاگرس را باید الگو و سرمشق قرار داد. جایی‌که مردانی از جنس بلوط در آتش و دود می‌رقصند اظهاراتی از این دست جز زنجاندن و ملات مدرمی که بلوط‌ها بر فرزندان خود می‌داندن نتیجه دیگری نخواهد داد.

هیچ مسئولی حتی در حد یک آتش‌کوب به ما کمک می‌گیرد و از بین می‌رود معادل ۲۰۰ هزار دلار ضرر مالی در قبال ارزش اکولوژیکی هر اصله بلوط وارد می‌کند و همچنین ۲۰۰ لیتر از آب زیرزمینی با سوختن و نابودی هر درخت بلوط کم می‌شود و چندین مترمکعب اکسیژن از دست می‌دهیم. از بین رفتن هر درخت بلوط صدها ضرر بر معیشت و طبیعت مردمان زاگرس‌نشین دارد. حتی انگور سیاهی که در سردشت وجود دارد رنگ سیاه انگور یکی از دلایل آن وجود درخت‌های بلوط دور و بر آن است. این درخت‌ها در نگهداری خاک و زمین که در آن گسلی ایجاد نشود نقش دارند.

نقش نهادهای دولتی و مدنی در حفاظت و مهار آتش‌سوزی‌های زاگرس

عبدالکریمی در این باره می‌گوید: اقدامات دلسوزانه

فراکسیون زاگرس نشینان دارد. برنامه‌ای که در آن تمام ابعاد ظرفیت‌ها و تهدیدات گنجانده شود و تخصیص امکانات و بودجه بیشتری که مستحق جنگل‌های زاگرسی باشد. به نظر بسیاری از کنشگران محیط زیست و اساتید علمی ارزش یک اصله بلوط و حیات پیرامون آن قابل ارزش گذاری نیست چه برسد به اینکه ما «از غیراقتصادی بودن اطفای حریق در زاگرس وطن سخن بگوییم.

آذری هم با بیان این‌که مردم مناطق زاگرس عاشق زاگرس و طبیعت‌اش هستند و این طبیعت بخشی از وجود آن‌ها است و نفس آن‌ها را تأمین می‌کند وقتی این جنگل‌ها آتش می‌گیرد نمی‌توانند همینطوری بنشینند و برای خاموش کردن آن روند برنامه‌ریزی را در احساس مسئولیت مکتوران آن داشته می‌گویند مسئولان فقط پشت میزهایشان نشینند و خارج از پشت میزهایشان را ببینند وظیفه اصلی خود را انجام دهند.

زاگرس تنها با یاری چند محیطیان و نیروی حفاظتی سازمان مراتع و فعالان زیست محیطی اداره نمی‌شود و همت و اراده جمعی از نهادهای مسئول و مربوطه را می‌طلبد. نگهباری از شش میلیون هکتار که می‌توانم با اطمینان خاطر بگویم شاید چهار میلیون از آن بی‌نمانده باشد اما همین چهار میلیون هم نیاز به احداث چند پایگاه ویژه در نقاط حساس دارد تا بتوانند اثر داشته باشد و به پیشگیری قبل از درمان و به آموزش و تجهیز قبل از اطفاء و البته به رصد، پایش و اطفاء هوایی قبل از رصد و پایش و اطفاء زمینی بپنیدشد. سازمان‌های متولی و حتی کنشگران سبز هم، نخست باید پیشگیری کنند و مردم این مناطق به ویژه روستاییان و کشاورزان را در ماه‌های فروردین و اردیبهشت قبل از شروع آتش‌سوزی‌ها که معمولاً در خرداد تا اواخر شهریور و مهرماه است آگاه و همراه خود کنند و اقدامات لازم را انجام دهند و متخلفان در آتش‌سوزی‌ها شناسایی و مجازات شوند و نتیجه آن به مردم اعلام شود اما وقتی کسی مجازات نمی‌شود و یا تدبیر در شیوه مجازات صورت داد و یا به طول می‌انجامد مردم دلسرد می‌شوند. مرحله بعد تجهیز امکانات برای تهیهایی است که ساعات اولیه آتش‌سوزی حاضر می‌شوند تا اگر پایگاه هوایی وجود نداشت بتوانند با امکانات لازم سریع‌تر آتش را خاموش کنند و آتش گسترده نشود چون اگر آتش گسترده شود ممکن است با ده‌ها تیم‌نشان آتش را خاموش کرد مانند آتشی که در خاین، زوزین و مره خیل به وجود آمد و جان‌ستان نیز شد. نکته دیگر آن که چون بیشتر مناطق ما مین‌گذاری هستند و در مرز قرار دارند و خاموش کردن به صورت زمینی اصلاً امکان‌پذیر نیست باید به صورت هوایی خاموش شوند

برنامه و غیر مدنی متوسل نمی‌شوند و هدف اصلی خود را حتی برای آرمان بزرگ‌تر قربانی نمی‌کنند. به عبارتی فعالیت‌های خود را بر مبنای طرحی که از قبل برای رسیدن به هدف (خاص، قابل اندازه‌گیری، قابل دستیابی، واقع‌بینانه و در زمان‌بندی محدود) برنامه‌ریزی کرده‌اند، عملیاتی می‌کنند، تا از وقوع خسارت‌های احتمالی و یا حوادث غیر قابل پیش‌بینی، پیشگیری کنند. در غیر اینصورت پروژه آنها به خطا می‌رود و این به معنی شکست است. از این‌رو اتفاقی که اخیراً برای سه نفر از فعالان محیط زیستی در عملیات اطفای حریق منطقه پاره و ۲ سال پیش برای دوستان آنان در مریوان افتاد و منجر به فوت این سرمایه‌های اجتماعی شد، موفقیت نیست. و تکرار یا اصرار بر آن فاجعه. ما باید بیاموزیم درباره شکست‌ها صحبت کنیم، حتی اگر برگ‌هایی از کتاب افتخارات ما پاره شود. پذیرفتن شکست، خود بخشی از موفقیت است. الان تجربه این شکست‌ها چه چیزی به شما یاد داد؟ مراقب باشید با چه کسی شریک می‌شوید. اطمینان حاصل کنید که آنها به شما اهمیت می‌دهند، نگرانی‌های شما را جدی می‌گیرند و از آنها مهمتر که آیا برای جان شما ارزش قائل هستند.

بدون شک به رسمیت شناختن نهادهای مدنی و فعالیت آزادانه افراد در NGOها، یکی از نشانه‌های نبوغ در هر جامعه محسوب می‌شود که می‌تواند نسبتی مستقیم با توسعه و دموکراسی برقرار کند. گرچه این الگو که هدف از آن فراهم کردن بستری مساعد برای سازمان‌های توسعه‌محس تربیت افراد مدنی است، در جوامع توسعه یافته ویا در حال توسعه به عنوان سرمایه‌گذاری در بخش اجتماعی پذیرفته شده، اما در همین پارادایم این سازمان‌ها مخیر نیستند برای رسیدن به اهداف تعیین شده، جان افراد عضو را با خطر مواجه سازند. چراکه مطلوب جمله‌ی سخن‌ها زندگی بهتر برای انسان‌ها است. پس شاخص یا گره‌هایی که فعالیت خود را در این چارچوب تعریف می‌کنند، «مختار» نیستند حتی در راستای اهداف مدنی، دست به فعالیت‌هایی بزنند که ممکن است به تهدید حیات آنان ختم شود. اگر چنین شود به بیراهه رفته‌اند. مشخص نیست با صرف چندر سرمایه و زمان چنین افرادی دوباره تربیت شوند. لذا هدف غایی نهاد مدنی باید در راستای بهتر کردن زندگی افراد باشد نه به خطر انداختن وضع فعلی آنها. از هیچ سازمان غیرسیاسی و غیردولتی پذیرفته نیست که نارسایی‌ها و کمبودها در بخش دولتی، ناکارآمدی و سوم‌مدیریت مسئولان محلی، و نیز نارضایتی و اعتراض خود را با ادامه این اشتباهات رایج توجیه کنند.

مرگ سرمایه‌های اجتماعی موفقیت نیست

کمال حسینی

یادداشت

بزنجیم؛ قبول شکست و یافتن راه‌حل یا تکرار مرگ سرمایه‌های اجتماعی. آنچه مسلم است کارویژه نهادهای مدنی، آموزش، حمایت و تسهیل شرایط موجود برای کوچ دادن افراد به شرایط بهتر است نه هل دادن آنها به قتلگاه.

مدتی است به اتفاق عده‌ای از دوستان، روی فعالیت‌های ۱۰ سازمان مردم نهاد در مناطق مختلف ایران، مشغول مطالعه هستیم. در حین مطالعه مشاهده گردید سازمان‌های کوچک و نوپا بیشتر خطا و شکست‌های خود را پنهان می‌کنند.

در صورتیکه خطایی از آنها آشکار شود، به سبب جنس تعامل آنها با حاکمیت و عدم آگاهی جامعه، به گونه‌ای بر خطای کرده خود اصرار می‌ورزند و چنان‌که آن را به جامعه می‌نمایانند که گویی حماسه‌ای خلق کرده‌اند. متأسفانه این سمن‌ها سال‌ها بر این مسیر خطا می‌روند و اگر نگر بگویم تبلیغش می‌کنند دست‌کم به گونه‌ای است که به جذب بیشتر بینندگان این مسیر منجر می‌شود و هزینه‌ای که بر جامعه مدنی تحمیل می‌شود به مراتب افزون‌تر. گرچه نتایج این تحقیق جامع نیست، اما این نکته که نهادهای مدنی در ایران شکست را نمی‌پذیرند، با اندک مطالعه‌ای آشکار می‌نماید. در ادامه به چند نمونه اشاره می‌کنم.

۱- من به یک طراح خاص نیازی ندارم. می‌توانم از تجربه‌ی خودم استفاده کنم.

یکی از پاسخ‌دهندگان با افتخار در مورد لوگویی که برای سازمان نوپای خود طراحی کرده بود صحبت کرد. «من یکی از آن برنامه‌های طراحی لوگو را استفاده کردم. ۳۰ دقیقه طول کشید و یک پرنده به لوگوی که از اینترنت گرفتم، اضافه کردم. من به آن افتخار می‌کردم درحالی‌که خیلی بد بود.

او پس از استخدام طراح حرفه‌ای، متوجه شد بازدید از سایت به طرز چشمگیری افزایش یافته است. بازدیدکنندگان شروع به بازگشت به سایت، ماندن طولانی‌تر و خواندن بیش از یک پست کردند. «طراحی بهتر منجر به افزایش ترافیک بدون در نظر گرفتن محتوا شد.»

۲- پول اهدایی که حساب پس دادن ندارد.

سازمان‌ها به بودجه نیاز دارند. اما دست یافتن به مقداری پول به تعداد زیادی زیرشاخه و فعالیت متصل است. گزارش از هر ریال خرج شده و هر اقدامی که انجام شود ضروری است و می‌تواند در یک سازمان کوچک از خوردن غذا شروع شود. و این موضوع بسیار سرگرم‌کننده است.

بهرحال این موضوع را می‌توان به این شکل خلاصه کرد:

صاحب امتیاز و مدیرمسئول	هوشار بابایی
سرمدیر	فرهاد هادی
زیر نظر شورای نویسندگان	
خبر و گزارش	جبار دست باز
لیتوگرافی و چاپ	ایلم رسانه همدان
صفحه آرایه	هاوری محمدی

دهنگی کردستان در انتخاب و ویرایش مطالب آزاد است.
مطالب چاپ شده لزوما نظر گردانندگان آن نیست.
گستره توزیع: استان های ایلام، کرمانشاه، کردستان و آذربایجان غربی
آدرس: سنندج، میدان آزادی، انتهای کوچه عدالت
تلفن همراه: ۰۹۱۸۹۶۴۷۴
ایمیل: DengiKurdistanWeekly@gmail.com

Dengi Kurdistan

Independent Weekly Kurdish

یکشنبه ۱۵ تیر ماه ۱۳۹۹ سال ششم / شماره ۱۰۸

نیلوفر حامدی

گزارش

بررسی میزان نقش نهادهای مدنی در کاهش تخریب محیط زیست؛ سیبل اصلی فعالیت کجاست؛ حاکمیت یا مردم؟

◀ زخم روی زخم، عزا روی عزا. ماه‌هاست که

لباس سیاه را از تمان درنمی‌آوریم و خوب می‌دانیم داغی جدید برایمان در راه است. انگار قتل‌های ناموسی اخیر برای کدر شدن قلب‌هایمان و به خاک سپردن دخترانمان کافی نبود که حالا پیکر به پیکر، جوانانمان را به دست زمینی می‌سپاریم که تمام هم و غم زندگی کوتاهشان بود. تازه داشتیم اندوه چهره گلگون البرز زارعی، زیر باندهای سفید بیمارستانی را در کنج غصه‌های قلبمان پنهان می‌کردیم که خبر جان باختن سه فعال محیط زیست دیگر، کار را برایمان یک‌سره کرد. مختار خدانی، بلال امینی و یاسین کریمی. مردانی که روز هشتم خردادماه راهی منطقه «بوزین و مره‌خیل» شدند تا به جنگ آتش بروند و سرمایه خودشان و ما - جنگل - را نجات دهند اما خودشان فدایش شدند.

جنگل‌های ایران سال‌هاست که به وقت خرداد ماه زیر حرارت آتش می‌سوزند. یک بار این بلا سراغ جنگل‌های شمال ایران و مناطق هیرکانی و مرزن‌آباد می‌رود، یک‌بار دیگر در ارسباران پیدایش می‌شود. امسال هم قرعه به نام زاگرس افتاده است. از اوایل خرداد ماه، آن هم در شرایطی که فعالان و کارشناسان محیط زیستی بارها نسبت به این رخداد هشدار داده بودند، آتش‌سوزی‌های سریالی آغاز شد. خائیز و دولاب برای هفته‌های متوالی سوختند و بازهم مثل همیشه نبود بالگرد، دمنده‌های کافی برای اطفای حریق و کمبود نیروی متخصص و حرفه‌ای باعث شده بود تا مردم محلی دل به جنگل‌ها و مراتع بزنند و با بییل و کلنگ از سرمایه خود محافظت کنند.

در همین روزها هم بود که البرز زارعی، دوست و یار دیرینه طبیعت جانش را از دست داد. اما کسی انتظار نداشت پیش از چهل‌م البرز، بار دیگر، طبیعت برای محافظانش سیاه‌پوش شود.

هشتم خردادماه، وقتی ۲۵ روز از آغاز آتش‌سوزی‌ها در جنگل‌ها و مراتع اطراف شهرستان پناه زمان گذشته بود، ۷ نفر از دوست‌داران محیط زیست راهی ماموریت شدند. ماموریتی که سال‌هاست به آن عادت کرده‌اند. برخی از آن‌ها هم از اعضای انجمن «ژیوا» بودند. انجمنی که چند سالی است در حوزه محیط زیست فعالیت‌های داوطلبانه وسیعی برای منطقه انجام می‌دهد. این ماموریت اما در نهایت منجر به فوت سه نفر از این جمع می‌شود که اتفاقا، یک نفر از آنها یعنی مختار خدانی، سخنگو و موسس این انجمن هم بود. کسی که در تمام این سال‌ها حلقه اتصال محکمی بین استان، آسیب‌های اجتماعی منطقه و رسانه‌های مرکز نشین ایجاد کرده بود و به غیر از فعالیت‌های داوطلبانه حقوق بشری در سطح استان و حتی خارج از استان، به نوعی صدای رسای این منطقه و مردمانش هم بود.

حالا دیگر این انجمن که بدون هیچ اغراقی در سال‌های اخیر دست‌آورد‌های بزرگی را هم ثبت کرده بود، باید بدون مختار خدانی به کارش ادامه دهد. فقدان بزرگ، در حوزه سرمایه اجتماعی این استان که به سختی می‌توان جایگزینی برایش پیدا کرد. اما این موضوع سبب شد تا مجدداً، نگاهی داشته باشیم به ماهیت انجمن‌ها و NGOها؛ مشخصاً آن دسته از سازمان‌های مردم‌نهادی که در حوزه محیط زیست فعالیت می‌کنند. اینکه ابعاد فعالیت و اهداف این سمن‌ها چیست و باید چه چیزی را به عنوان غایت خود انتخاب کنند تا هر چه بهتر و سریع‌تر به هدف اصلی، یعنی ارتقای سطح کیفی جامعه رسید.

حکومت باید به نهادهای مدنی به چشم بازوی کمکی بنگرد نه مزاحم برای بررسی هرچه بهتر موضوع، سراغ «خالد توکلی» جامعه‌شناس رفتیم. او در ابتدا به تفکیک ماهیت نهادهای مدنی پرداخت و

گفت: «تفکیک ماهیتی و هدف‌بندی نهادهای مدنی بستگی به اهدافی دارد که آن نهادها در ابتدای کار برای خودش مشخص کرده‌اند. برخی تمرکز را بر آگاهی بخشی می‌گذارند و عده‌ای دیگر در تلاش هستند تا اوضاع را بهبود دهند. اما وقتی درباره محیط زیست صحبت می‌کنیم، تمامی اقدامات باید در راستای ارائه یک زندگی سالم قرار گیرد. در واقع اگر

عملی تجهیزات معنوی و در حوزه محیط زیست، لوازمی همچون دمنده و بالگرد و لباس و کفش مناسب، تجهیزات مادی است که نهادهای مدنی برای انجام کارهای خود به آن نیاز دارند. به نظر می‌رسد که بهترین نهادهای ما هم نتوانسته‌اند در این زمینه به موفقیت بالایی دست یابند، چرا که منبع امکانات همواره برای آن‌ها محدود بوده است.»

بومی و سود حاصل از طبیعت تا چه اندازه می‌تواند در روند آگاهی بخشی موثر باشد گفت: «این مسئله که شما اشاره کردید اتفاقاً امری به شدت حیاتی است. زمانی که مردم محلی نسبت به داشته‌های خود آگاه باشند و حتی بهتر از آن، در بهره‌مندی از مزایای آن شریک شوند، شکی نیست که دیگر نه تنها به آن سرمایه طبیعی آسیبی نمی‌زنند، بلکه

آن وجود ندارد، نه فشار بر دولت و مسئولان اجرایی کشور، بلکه نظارت بر فعالیت‌های آنان است. البته رسیدن به چنین مرحله‌ای خود یک پیش‌نیازی می‌خواهد و آن هم اینکه، حاکمیت نباید به سمن‌ها به چشم مزاحم نگاه کند. بلکه باید به آن به چشم بازوی کمکی بنگرد که قرار بار فعالیت‌ها و مسئولیت‌های او را کاهش دهد.»

غلایان احساسات یا دست‌های خالی که نمی‌خواهد تماشاچی باشد؟ اظهارات جمشید محبت‌خانی فرمانده یگان حفاظت محیط زیست درباره مرگ این سه دوست‌دار محیط زیست اما واکنش‌های زیادی را در پی داشت. محبت‌خانی در توصیف نوع

خودشان ناجی آن می‌شوند و اجازه نمی‌دهند که خطری آن‌ها را تهدید کند. اما تا به امروز بنده شخصاً ندیده‌ام که سازمان‌های دولتی در تفکیک با آن کاری که دولت و سازمان‌های تصمیم‌گیرنده کلان کشور در آن نقش دارند، می‌توان به فعالیت‌های در حوزه آلودگی محیطی اشاره کرد. مثلاً وقتی در آلبانی قرار بر این می‌شود که زباله‌های هسته‌ای را از فضای طبیعی پاکسازی کنند، نقش مردم و نهادها آگاهی رسانی است. برگزاری تظاهرات و ارتباط گرفتن با رسانه‌ها، چرا که جمع‌آوری این زباله خود به تنهایی، تخصص و مهارت ویژه‌ای می‌طلبد. در کشور ما اما، در غیبت نیروهایی که مشخصاً در این حوزه وظیفه دارند، گاهی دیده می‌شود که نیروهای مردمی دست به

دست به کاری می‌زنیم به این علت است که می‌خواهیم در نهایت کیفیت زندگی را پرورش دهیم و باعث تعالی آن شویم. چرا که زندگی سالم دقیقاً همان شاخصه‌ای است که در توسعه پایدار مورد توجه قرار می‌گیرد.» او نقطه قوت را در افزایش توانمندی توامان مردم و اعضای داوطلب گروه‌ها دانست: «نکته مهم در این فعالیت‌ها این است که نهاد مدنی می‌تواند در فعالیت‌های خود موفق باشد که به طور موازی هم به مردم و هم به نیروهای تحت فعالیت خود آموزش دهد. یعنی، ارتقای آگاهی باید دوجانبه باشد و اتفاقاً داوطلبان، موظف هستند که سطح آگاهی خود را بالاتر هم ببرند چون عملکرد و بینش آن‌ها به طور مستقیم بر روی مردم تاثیر خواهد گذاشت.»

دست به کاری می‌زنیم به این علت است که می‌خواهیم در نهایت کیفیت زندگی را پرورش دهیم و باعث تعالی آن شویم. چرا که زندگی سالم دقیقاً همان شاخصه‌ای است که در توسعه پایدار مورد توجه قرار می‌گیرد.» او نقطه قوت را در افزایش توانمندی توامان مردم و اعضای داوطلب گروه‌ها دانست: «نکته مهم در این فعالیت‌ها این است که نهاد مدنی می‌تواند در فعالیت‌های خود موفق باشد که به طور موازی هم به مردم و هم به نیروهای تحت فعالیت خود آموزش دهد. یعنی، ارتقای آگاهی باید دوجانبه باشد و اتفاقاً داوطلبان، موظف هستند که سطح آگاهی خود را بالاتر هم ببرند چون عملکرد و بینش آن‌ها به طور مستقیم بر روی مردم تاثیر خواهد گذاشت.»

زمینه ورود کردند، آن چنان که باید، نتیجه‌ای به همراه نداشته است. البته یک نکته مهم نباید فراموش شود و آن هم اینکه، نوع فعالیت‌ها در عرصه مدنی و اجتماعی «فرآیندی» است. به این معنی که افراد درگیر در این پروژه‌ها باید به فکر مأموریت‌های بلند مدت و طولانی باشند و تصور نکنند که اگر امروز تصمیم بگیرند چیزی را تغییر دهند، سال بعد اوضاع بهتر می‌شود. گاهی باید چند نسل عبور کنند تا یک فرهنگ درست پا بگیرد. به همین دلیل هم در فعالیت مدنی باید صبور بود.»

عملکرد این افراد می‌گوید: «مردمی که قصد کمک به اطفای حریق جنگل را دارند باید با محیط‌بان‌ها هماهنگ باشند و از مسیرهایی بروند که آنها می‌گویند. مرگ این سه دوستدار طبیعت در واقع درس عبرتی است برای کسانی که می‌خواهند کمک کنند. با احساسات نمی‌شود با حریق مقابله کرد.» او ابتدا نوع عملکرد این افراد را ناشی از هیجان و احساسات می‌خواند، اما در ادامه همین افراد را جزو سازمان‌های مردم‌نهاد معرفی می‌کند: «این افراد خودشان سرو سامان یافته‌اند و عضو سمن هستند. یکی از این افراد که فوت شده نیز رئیس انجمن زیست محیطی شهرستان بوده است. اما اینها کاربلد حریق نیستند و آموزش ندیده‌اند

کار می‌شوند و کمبود تجهیزات و دانش کافی هم سبب می‌شود تا در این راه هزینه بدهند و این اتفاق خوبی برای سرمایه اجتماعی کشوری نیست.» او در پاسخ به اینکه ایجاد اشتراک بین مردم

توکلی البته به امکانات فیزیکی در حوزه این فعالیت هم اشاره کرد: «اما آگاهی تنها یک بخش این فعالیت است. ابزار دیگری که سازمان‌های مردم‌نهاد به آن نیاز دارند امکانات و تجهیزات است. در واقع، آگاهی و مهارت‌های

و بیشتر در حوزه پشتیبانی و مسائلی مانند آلودگی طبیعت فعالیت می‌کنند.» فرمانده یگان حفاظت محیط زیست اگرچه اقدام این افراد را زیر سوال می‌برد و آن‌ها را فاقد مهارت و تخصص معرفی می‌کند، اما در مقابل نمی‌گوید که مسئولانی که وظیفه اصلی در تربیت نیروی متخصص را داشتند، در تمام این سال‌ها کجا بوده‌اند؟ او همچنین حرفی از این نمی‌زند که سال‌هاست از خرداد تا پایان فصل گرما، درختان و حیوانات این کشور در حالی می‌سوزند که تنها اختصاص می‌زانی امکانات و سرمایه‌گذاری مشخص می‌تواند این سرمایه‌ها را نجات دهد. محبت‌خانی می‌گوید نیروهای مردمی حتماً باید کنار محیط‌بان‌ها باشند، چون اینها آموزش‌های عملی و تئوری اطفای حریق را دیده‌اند اما نمی‌گویند که چرا سالیانه همین محیط‌بانان به دست شکارچیان محلی و سودجو به قتل می‌رسند، اما قانون از آن‌ها حمایت نمی‌کند؟

سوالاتی که محمد درویش فعال و کارشناس محیط زیست هم به آن پرداخت و در واکنش به اظهارات محبت‌خانی عنوان کرد: «او گفته اینها کاربلد حریق نیستند و آموزش ندیده‌اند اگر هم چنین اشتباهتی وجود داشته است باید به جای چنین اظهاراتی برای آن‌ها کارگاه‌های آموزشی برگزار کنیم و تلاش کنیم که آموزش‌های لازم را ببینند اما وقتی شما یگان هوایی ندارید، هواپیمای آ‌پاش ندارید مردم می‌گویند که باید خودمان به فکر خودمان باشیم.»

این‌ها پرسش‌هایی است که سال‌هاست بی‌جواب مانده‌اند و نتیجه این شده که اندک نهادهای مدنی و فعالان محیط زیستی که دل در گرو این آب و خاک بسته‌اند، گاهی هم مجبور می‌شوند، به جای تماشاچی بودن، به دل میدان بروند و هزینه‌اش را هم پرداخت کنند. هرچند که شاید اساس فعالیت مدنی، احترام به زیستن و ارتقای سطح کیفی آن باشد. درخشش سمن‌های ایران روی کاغذ، به جای دنیای واقعی

براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، سازمان‌های مردم‌نهاد در توسعه اجتماعی کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار هستند. از این رو می‌توان ضرورت ایجاد و تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد را در تحقق اهدافی چون کوچک‌سازی دولت، توانمندسازی مردم و افزایش سرمایه اجتماعی، کارآمدی بیشتر نظام اقتصادی، بهینه‌سازی فرآیند برنامه‌ریزی و عملیاتی سازی برنامه‌ها و مقاله با آسیب‌ها دانست. در عمل اما آنچه که جامعه مدنی می‌بیند، نه حمایت حاکمیت از سمن‌ها، که ایجاد فشار حداکثری بر آن‌هاست. شاید انجمن‌هایی که در حوزه سلامت فعالیت می‌کنند، مشکل خاصی در مسیر راه خودشان آنچنان نداشته باشند، اما وقتی نهادهای مدنی سراغ آسیب‌های اجتماعی می‌روند، آن وقت این موانع است که سد راهشان می‌شود. از حوزه زنان گرفته، تا کودکان و حالا هم محیط زیست. محیط زیستی که تا چند سال پیش شاید امن‌ترین فضا برای فعالیت اجتماعی بود، حالا کار به جایی رسیده که تعدادی ازهمان افراد راهی زندان، آن هم با حکم‌های شدید می‌شوند. نتیجه هم آن شده که این انجمن‌ها در ایران با وجود تمام خدماتشان، بیش از آنکه در عمل موفق باشند، روی کاغذ می‌درخشند. حال آنکه، اساس راه‌اندازی این نهادهای مدنی، کم کردن بار دولت و حاکمیت برای حل بسیاری از بحران‌هاست.

مثال روشن‌ش هم، همین ویروس کووید۱۹ است. اگر کرونا تا همین جا هم در کشور تا اندازه‌ای کنترل شد، به خاطر فعالیت نیروهای محیط زیست بود که به شکل داوطلبانه پای کار آمدند و از چانشان مایه گذاشتند. نمونه‌های بهترش را هم می‌توان در کشورهای توسعه‌یافته بررسی کرد. جایی مثل فرانسه که به محض افزایش آمار خشونت خانگی علیه زنان در دوران قرنطینه، این فعالان اجتماعی حاضر در NGOها هستند که آستین بالا می‌زنند و برای خدمت‌رسانی به جامعه آماده می‌شوند. جامعه‌ای که غایتش، احترام به زیستن و در ستایش خوب زندگی کردن است.

آکمی تغییرات شرکت سیلوی گل گندم خوش مقام کردستان شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۶۳۹ و شناسه ملی ۱۴۰۰۰۳۰۵۶۰ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: - - اعضاء هیئت مدیره به قرار ذیل برای مدت دو سال تعیین گردیدند: آقای لطف الله فرجی به شماره ملی ۳۸۵۸۷۹۳۶۹۱ بسمت رئیس هیئت مدیره خانم حمدی فرجی به شماره ملی ۳۸۵۸۷۸۹۰۶۲ بسمت نائب رئیس هیئت مدیره خانم شبیو مرادی به شماره ملی ۳۸۷۴۰۰۳۹۸۱ بسمت عضو هیئت مدیره ومدیرعامل - کلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور شرکت از قبیل چک ، سفته ، بروات ، قراردادهای و عقوداسلامی واوراق عادی واداری با امضاء مشترک مدیرعامل ورئیس هیئت مدیره همراه با مهر شرکت معتبر می باشد . - آقای جلیل باقری به شماره ملی ۳۳۱۹۵۱۰۹۸ به سمت بازرس اصلی آقای محمد مرادی به شماره ملی ۳۸۷۴۰۵۶۸۱۳ به سمت بازرس علی البدل برای مدت یک سال مالی انتخاب شدند.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان کردستان مرجع ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری بیجار (۹۰۳۹۵۳)